

Mètodes de Recerca en Comunicació**2013/2014**

Codi: 103040

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Teresa Velázquez García-Talavera

Correu electrònic: Teresa.Velazquez@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Durant el primer curs i el primer semestre de segon curs, l'alumne ha obtingut coneixements derivats de les matèries de Comunicació, Sociologia, Història, Llengua (català i castellà), Teoria i tècnica del Periodisme, Escripció periodística i Producció periodística. Aquests coneixements adquirits a través de les assignatures fonamentals i bàsiques d'aquestes matèries, constitueixen coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura, doncs l'alumne té una base teòrica sobre la que poder sustentar el marc teòric de la planificació de la seva recerca. Es convenient, per tant, que tingui present els coneixements i les competències adquirides en aquestes matèries.

Objectius

L'assignatura es realitza a segon curs durant el segon semestre i pertany al bloc formatiu de la matèria de "Investigació en comunicació".

Els objectius formatius de l'assignatura són:

Explicar les diferents formes d'aproximació al coneixement científic i els mètodes i tècniques quantitatius i qualitius aplicats a l'anàlisi de la comunicació i el periodisme.

Exposar i explicar les estratègies més adequades per a la planificació i disseny de la investigació en comunicació i periodisme.

Competències

- Periodisme
- Exposar adequadament els resultats del procés d'investigació de manera oral, escrita, audiovisual o digital, d'acord amb els cànons de la disciplina periodística.
- Aplicar el mètode científic adequadament, plantejar hipòtesis relatives a la comunicació periodística, validar i verificar les idees i els conceptes, i ressenyar correctament les fonts.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani i la seva evolució històrica recent en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els

marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació professional mitjançant casos concrets.

- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar coneixements de context a la investigació.
2. Aplicar el mètode científic adequadament en la investigació de mitjans.
3. Aplicar el pensament científic amb rigor.
4. Aplicar els mètodes de la recerca científica al disseny de projectes periodístics.
5. Aplicar les tècniques d'interpretació d'enquestes i de recerca qualitativa.
6. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
8. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
9. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
10. Identificar i descriure els processos informatius i comunicatius, així com els principals corrents i teories que els formalitzen i critiquen des d'un punt de vista conceptual, metodològic i de recerca.

Continguts

Tema 1. Introducció a la investigació de la comunicació i el periodisme

1. La formació investigadora dels comunicadors i el seu paper en les institucions i en les empreses.
2. El camí de la investigació, la seva importància, oportunitat i eficàcia. Les diferents formes d'aproximació al coneixement científic (anàlisi, síntesi, inducció, deducció, analogia, etc.)
3. Paradigmes i teories en ciències de la comunicació: les principals orientacions i àrees d'investigació en comunicació
4. La investigació en comunicació i les demandes socials de la mateixa.
5. El llenguatge científic: conceptes i termes.
6. Les tècniques de lectura.
7. Centres d'investigació en comunicació.
8. Publicacions especialitzades i recursos en xarxa en la investigació de la comunicació.
9. La investigació en comunicació i periodisme en l'era digital.

Tema 2. El procés d'investigació i les seves etapes. La seva aplicació a la investigació en comunicació.

1. Organització, planificació i procés del treball científic: etapes y fases del procés de investigació.
2. Delimitació de l'objecte i de l'àmbit disciplinari.
3. Elaboració de l'estratègia d'investigació.
4. El projecte d'investigació: estructura i continguts.
5. Elecció del tema.
6. Plantejament del problema i delimitació d'objectius.

7. Marc teòric i fons documentals.
8. Tipus d'investigació: descripció, explicació, exploració.
9. Formulació d'hipòtesis.
10. Disseny i estratègia de la investigació.
11. Delimitació i disseny de la mostra.
12. Pla de treball, periodització i pressupost.
13. La pràctica de la investigació.
14. Comprovació i generalització de resultats.

Tema 3. Les tècniques d'investigació per a l'anàlisi de la comunicació. Les bases de dades.

1. Les bases de dades estadístiques sobre comunicació i la investigació documental.
2. Les dades de consum de mitjans.
3. Els informes sobre l'estat de la comunicació.
4. L'anàlisi i estudi de les dades i la seva aplicació als contextos de la recerca en comunicació i periodisme.
5. Anàlisi sobre la producció de ficció a televisió: Estratègies de programació, l'anàlisi comparat i històric d'audiències i els perfils socials de les audiències.
6. Estudis de cas.

Tema 4. L'aplicació de les tècniques d'interrogació quantitatives i qualitatives a la investigació de la comunicació de masses.

1. Les tècniques quantitatives aplicades a la investigació de la comunicació.
2. Procediments per a l'anàlisi de les dades.
3. Els diferents factors dels que depèn l'anàlisi de les dades.
4. Diferents tipus d'anàlisi de dades.
5. L'enquesta: disseny, planificació, execució.
6. Elaboració del programa d'anàlisi aplicat a l'enquesta.
7. L'execució del programa d'anàlisi.
8. Obtenció dels resultats.
9. L'entrevista en profunditat, els grups de discussió, les històries de vida: definició, disseny dels instruments per a l'obtenció de informació, planificació, execució i anàlisi de resultats.
10. L'observació participant: definició, disseny dels instruments per a l'obtenció de informació, planificació, execució i anàlisi de resultats.
11. La investigació longitudinal i les seves modalitats definició, disseny dels instruments per a l'obtenció de informació, planificació, execució i anàlisi de resultats.

Tema 5. L'aplicació de les tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives per als continguts dels mitjans de comunicació.

1. L'anàlisi de contingut: definició i diferents tipus d'anàlisi de contingut quantitativa.
2. disseny, planificació, execució.
3. Elaboració del programa d'anàlisi aplicat a l'anàlisi de contingut.
4. L'execució del programa d'anàlisi i realització del pretest.
5. Obtenció dels resultats.
6. Estudis de cas.
7. L'anàlisi semiòtic i l'anàlisi del discurs: definició i diferents models.
- 8 Definició i disseny de les categories d'anàlisi.
9. Elaboració del instrument d'anàlisi.
10. Realització del pretest. Instrument d'anàlisi definitiva, implementació, obtenció de resultats i elaboració de conclusions.
11. Estudis de cas.

Metodologia

7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent consistirà en activitats dirigides presencials, activitats supervisades i treball dirigit i autònom.

L'assignatura seguirà la següent metodologia docent:

6 ECTS: 150h

ACTIVITATS DIRIGIDES: 28%

- Classes magistrals: 8 sessions * = 15h
- Seminaris: 6 sessions ** = 15h
- Laboratoris: 9 sessions*** = 22h
- Total: 42h

TREBALL AUTÒNOM: 57%

- Treball autònom 85,5h

ACTIVITATS SUPERVISADES: 10%

- Tutories 15h

AVALUACIÓ: 5%

- Activitats d'avaluació 7,5h

*Tres sessions de 3h, dues sessions de 1,5h i tres sessions de 1h

** Tres sessions de 3h i tres sessions de 2h.

*** Cinc sessions de 3h, dues sessions de 2h i 2 sessions de 1,5h

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició del professorat	15	0,6	2, 3, 8, 9
Pràctiques laboratori	22	0,88	2, 3, 9
Seminaris	15	0,6	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories	6	0,24	2, 3, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació	6	0,24	2, 3, 5, 8, 9
Estudi personal	25,5	1,02	2, 3, 5, 6, 8, 9
Lectures	17	0,68	2, 3, 5, 6, 9
Treball individual o en equip	27	1,08	2, 3, 5, 6, 9

Avaluació**8. Avaluació**

E-A Dirigit:

Treballs pràctics supervisats i dirigits: 70% nota (20% pràctiques i 50% treball de curs)

Dues proves de continguts: 20% nota (10% cadascuna)

Participació a classe i a tutories: 10% nota.

Per superar l'assignatura:

- caldrà haver lliurat tots els treballs i haver realitzat les proves de continguts
- haver aprovat cadascú dels blocs (proves, pràctiques i treball de curs) que componen la nota final
- haver tret com a mínim un 5 a cada prova de contingut
- haver aprovat 3 de les 4 pràctiques avaluables
- haver presentat les 4 pràctiques en el dia indicat a la programació de l'assignatura

Els alumnes que no aprovin el bloc de les proves de contingut podran optar a una sessió de recuperació

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
4 treballs pràctics	12	Extreure resultats de la cerca de bases de dades estadístiques Aplicació a les tècniques d'investigació

		dels programes d'extracció de dades
2 Proves de continguts	2	Identificació dels continguts referents a les parts del projecte de recerca
1 Sessió de recuperació	3h	
1 Seminari de presentació i defensa del treball de curs	3h	Adquisició de les metodologies inherents al projecte de recerca

ACTIVITATS D'AVUACIÓ: DESCRIPCIÓ, RESULTATS D'APRENTENT.		
ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ i PUNTUACIÓ	RESULTATS D'APRENTENT
Pràctiques individuals: 20% de la nota	Pràctica individual avaluable nº1: Elaboració d'un resum de lectures i comentaris sobre aquestes (5 punts)	Conèixer les diferents formes científiques, l'aplicació de les tècniques d'identificació de conceptes i tècniques
	Pràctica individual avaluable nº2: Elaborar una enquesta, processament de les dades i anàlisi de resultats. (5 punts)	Utilitzar programes informàtics Implementació de l'enquesta Obtenir resultats.
	Pràctica individual avaluable nº3: Realització d'una anàlisi de contingut, processament de les dades i anàlisi de resultats. (5 punts)	Aprendre a elaborar una fitxa de registre. Implementar les dades a la matriu de dades. Anàlisi de resultats. Extreure conclusions.
	Pràctica individual avaluable nº4: anàlisi socio-semiòtica (5 punts)	Implementar l'anàlisi socio-semiòtic i extreure conclusions.
Proves de continguts 1 i 2: 20% de la nota	Primera Prova individual de continguts: Parts del projecte de recerca (temes 1, 2 i 3) (10 punts)	Demostrar coneixements relacionats amb el projecte de recerca i sobre les parts del projecte de recerca
	Segona Prova individual de continguts: Les diferents tècniques metodològiques (temes 4 i 5) (10 punts)	Demostrar coneixements relacionats amb les tècniques quantitatives i qualitatives. Identificar les tècniques quantitatives i qualitatives.

Treball de curs: 50% de la nota	Treball de curs: Elaboració d'un projecte de recerca (50 punts). Pot ser individual o per parelles. En el cas que el Treball de curs sigui realitzat en parelles, la responsabilitat del contingut final del document que es lliura i, en conseqüència, la nota del mateix, serà aplicada als dos components del grup.	Aplicar els mètodes de la inv projectes de investigació i al tècniques d'investigació. Del equip.
Tutories i participació: 10% de la nota	Tutories: Assistència obligatòria a les tutories que convoqui el professorat. Participació: Assistència obligatòria a les sessions teòriques, de seminari i de laboratori. (10 punts)	Desenvolupar un pensament comunicar-los de manera eficient treballar en equip.
Reavaluació	Proves de continguts, pràctiques i treball de curs	
Revisió notes		

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació i autoevaluació	10%	3	0,12	4, 6, 7
Projecte de recerca	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Proves de continguts	20%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 6, 9, 10
Treballs pràctics	20%	12	0,48	2, 3, 4, 5, 7, 10

Bibliografia

ADORNO, Th. W. Epistemología y ciencias sociales. Madrid, Cátedra (Valencia), Universitat de València, 2001.

BERGANZA, M.R. y RUIZ J.A. (coordinadores) Investigar en Comunicación. Guía práctica de métodos y técnicas de investigación social en comunicación. Madrid. McGraw Hill. 2005.

BERICAT, E. La integración de los métodos cuantitativos y cualitativos en la investigación social. Significado y medida. Barcelona, Ariel, 1998.

DOMÍNGUEZ, M. Y Montserrat, S. Tècniques d'investigació social quantitatives. Barcelona, Edicions Universitat de Barcelona, 2003

GALINDO CÁCERES, J. (coord.) Técnicas de investigación en sociedad, cultura y comunicación. México, Addison Wesley Longman, 1998.

GARCIA FERRANDO, M., IBAÑEZ, J. i ALVIRA, F. (comps.) El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Madrid, Alianza Editorial, 2001.

IGARTUA, Juan José Métodos cuantitativos de investigación en comunicación. Barcelona, Bosch, 2006.

JENSEN, K.B. i JANKOSWSKI, K.B. (eds.) Metodologías cualitativas de investigación en comunicación. Barcelona, Bosch Casa Editorial, 1993.

RUIZ OLABUENAGA, J.I. Cómo elaborar un proyecto de investigación. Bilbao, Ediciones Universidad de Deusto, 1998.

SORIANO, Jaume L'ofici de comunicòleg. Mètodes per investigar la comunicació. Barcelona, Eumo Editorial, 2007.

TAYLOR, S.J. i BOGDAN, R. Introducción a los métodos cualitativos de investigación. La búsqueda del significado. Barcelona, Ediciones Paidós, 1992.

VILCHES, L. (coord.) La investigación en comunicación. Métodos y técnicas en la era digital. Barcelona, Gedisa, 2011

WIMMER, R.D. i DOMINICK, J.R. La investigación científica de los medios de comunicación. Una introducción a sus métodos. Barcelona, Bosch Casa Editorial, S.A., 1996, 1a. ed.

Introducción a la investigación de medios masivos de comunicación. México, International Thomson cop. 2001, 6ªed.

Enllaços Web

<http://www.abc.org.uk>

<http://www.auditel.it>

<http://www.beta.undp.org/undp/es/home.html>

<http://www.dircom.org>

<http://www.gfk.com>

www.guionactualidad.uab.cat

<http://www.idescat.cat>

<http://www.ine.es>

<http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics>

<http://www.mediametrie.fr>

<http://www.mcu.es/cine/MC/CDC/index.html>

<http://www.ofcom.org.uk>

<http://www.ojd.es>

<http://www.ojd.com/observatoire>

<http://omec.uab.cat>

<http://www.wan-ifra.org/es>

<http://www.statistics.gov.uk>

<http://www.uis.unesco.org>

<http://www.unesco.org>

<http://www.vincos.it/world-map-of-social-networks>

<http://oitve.wordpress.com>

<http://web.worldbank.org>